

**Попович О. В.,**

к.е.н., доцент,

доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування;

**Віннічук А. М.,**

здобувачка вищої освіти ОПП «Облік і аудит»;

*Державний університет "Київський авіаційний інститут" (м. Київ)*

## **ПДВ В ОНЛАЙН-ТОРГІВЛІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Податок на додану вартість (ПДВ) є одним із ключових елементів у системі податків України, забезпечуючи значні надходження до державного бюджету. Водночас із розвитком цифрових технологій та електронної комерції виникає необхідність адаптації податкового законодавства до сучасних реалій. Онлайн-торгівля в Україні динамічно зростає, що зумовлює нові виклики у сфері податкового адміністрування. Розглядаючи це питання, необхідно проаналізувати правила нарахування ПДВ в електронній комерції, оцінити поточний стан законодавства та визначити можливі перспективи розвитку нормативного регулювання зазначеного питання.

Згідно з національним законодавством, якщо товари або послуги продаються в межах митної території України, вони оподатковуються ПДВ. Це означає, що всі суб'єкти господарювання, які здійснюють продаж товарів або послуг в межах цієї території споживачам через Інтернет, також зобов'язані нараховувати та сплачувати ПДВ.

Важливим аспектом є реєстрація нерезидентів як платників ПДВ. З 1 січня 2022 року Україна запровадила механізм, що зобов'язує іноземні компанії, які надають електронні послуги українським кінцевим споживачам, реєструватися платниками ПДВ та сплачувати цей податок до українського державного бюджету [3]. Такі зміни спрямовані на забезпечення рівних умов для українських та іноземних постачальників цифрових послуг, а також на запобігання ухиленню від сплати податків у цій сфері.

Згідно з Податковим кодексом України, стандартна ставка ПДВ становить 20% і застосовується до більшості товарів та послуг, реалізованих через онлайн-торгівлю. *Однак для деяких категорій товарів передбачені пільгові ставки:*

7% – для окремих медичних виробів та лікарських засобів;

0% – для експорту товарів за межі митної території України [3].

Дана диференціація ставок дозволяє підтримувати конкурентоспроможність окремих секторів економіки та сприяє розвитку експорту українських товарів. Для електронних послуг, що надаються нерезидентами українським споживачам, ставка ПДВ також становить 20%, що забезпечує рівні умови оподаткування для вітчизняних та іноземних компаній.

Незважаючи на економічні виклики, пов'язані з війною, онлайн-торгівля в Україні демонструє зростання. Підприємці активніше виходять в онлайн-простір, чому сприяє збільшення кількості інтернет-користувачів і популярність

безготівкових платежів. Необхідно адаптувати податкове законодавство до цих змін для забезпечення прозорості оподаткування та детінізації ринку [1, 2].

На законодавчому рівні здійснюються кроки щодо гармонізації українського податкового законодавства з міжнародними стандартами, зокрема рекомендаціями Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Досвід країн Європейського Союзу свідчить про ефективність механізмів оподаткування цифрової економіки, зокрема щодо автоматичного контролю за сплатою ПДВ у сфері електронної комерції [5].

*З метою оптимізації податкового адміністрування в онлайн-торгівлі, можна розглянути наступні зміни:*

1. Спрощення процедур реєстрації та звітності для іноземних постачальників цифрових послуг, що сприятиме залученню додаткових податкових надходжень.

2. Вдосконалення механізмів контролю та збору податків через розширення використання автоматизованих систем моніторингу операцій в онлайн-торгівлі.

3. Гармонізація податкового законодавства з міжнародними нормами, що дозволить створити конкурентні умови для національних підприємців та сприятиме боротьбі з ухиленням від оподаткування.

Враховуючи тенденції глобального розвитку електронної комерції Україна має адаптувати своє податкове законодавство до сучасних викликів, що дозволить зміцнити економіку та сприяти зростанню легального онлайн-бізнесу.

Таким чином, ПДВ відіграє важливу роль у регулюванні електронної комерції, забезпечуючи надходження до бюджету та створюючи справедливі умови для всіх учасників ринку. Поточна система податкового регулювання онлайн-торгівлі в Україні потребує подальшого удосконалення, спрямованого на покращення адміністрування ПДВ, гармонізацію з міжнародними стандартами та спрощення процедур для бізнесу. Запровадження ефективних механізмів контролю та оподаткування дозволить не лише збільшити бюджетні надходження, а й стимулювати розвиток електронної комерції в Україні.

### **Список використаних джерел**

1. Коба О., Хрипко В. Інтернет-торгівля в Україні: сучасний стан та перспективи. *Молодий вчений*. 2024. №7(131). С. 159–166.

2. Левицький В., Радинський С. Правове регулювання інтернет-торгівлі в Україні: проблеми та напрями удосконалення. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*. 2023. Вип. 15(27). Т. 2. С. 159–166.

3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

4. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 № 675-VIII. № 45. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19>

5. Токарева К. О., Тимошенко Н. В. Реалії та перспективи розвитку податкового законодавства України у сфері електронної комерції. *Право та інноваційне суспільство*. 2018. №2(11). С. 76-82.

**Чабанюк О. М.,**

к.е.н., доцент,  
доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування,  
с.н.с. лабораторії товарознавчих та економічних досліджень;  
*Львівський торговельно-економічний університет,  
Львівський науково-дослідний інститут судових експертиз  
Міністерства юстиції України (м. Львів)*

## **НАПРЯМИ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У ЧАСТИНІ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Судова експертиза - це процесуальна дія, що полягає у дослідженні різних об'єктів, матеріалів чи інформації з метою отримання висновків, необхідних для вирішення судової суперечки та потреб слідства. Судова експертиза проводиться фахівцями, які володіють спеціальними знаннями, освітою та досвідом у певній галузі – судовими експертами. Експертиза проводиться в рамках кримінальних, цивільних, адміністративних та господарських процесів, а її результати можуть бути використані сторонами судового процесу як доказ [1, с.13].

Експертні дослідження в частині оподаткування суб'єктів господарювання відносяться до судової економічної експертизи за експертною спеціальністю 11.1 «Експертиза документів бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності». *Серед основних завдань експертизи документів бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності є визначення:*

- документальної обґрунтованості, задекларованої платником податку бази оподаткування податком на прибуток підприємств, та суми податку, що підлягає сплаті за певний звітний період, визначеної органом податкового контролю;

- документальної обґрунтованості формування платником податкових зобов'язань та податкового кредиту з податку на додану вартість, визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті, та суми податку на додану вартість, заявленої до бюджетного відшкодування;

- документальної обґрунтованості окремих елементів податків та зборів, визначених платником у відповідних деклараціях (розрахунках, звітах).

Вирішення питань, що належать до компетенції органів державного фінансового та податкового контролю (здійснення експертами-економістами перевірки певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності установ, організацій, підприємств з метою виявлення наявних фактів порушення законодавства, фактів порушення податкового законодавства,